

Lze říci, že se stal ve světě známý jako antropolog i psycholog již svým významným podílem na badatelském projektu minnesotské univerzity, který dokumentuje dvousvazkové dílo *The Biology of Human Starvation (1950)*, na němž se podílel s A. Keysem a spolupracovníky. Na své tehdejší psychologické, fyziologické i morfologické výzkumy navazoval v některých dalších studiích a syntetických publikacích. Přitom v jeho celoživotním badatelském zaměření zůstávaly dějiny psychologie.

Výběr knižních publikací:

The Biology of Human Starvation I-II (s A. Keysem et al.), Minneapolis 1950.

Neurologické poruchy při nedostatečné výživě (s P. Grandem), 1959.

Le Origini della Psicologia Obiettiva (s S. Diamondem), přel. F. Ferruzzi. Roma 1982.

Malnutrition and Behavior, New York 1985.

J. E. Purkyně and Psychology. Praha (s J. Hoskovcem) 1987.

Psychological Ideas and Society. Charles University 1348-1998 (s J. Hoskovcem). Praha 1997.

K tématům celoživotního badatelského zájmu J. Brožka patřilo dílo J. E. Purkyně.

Poslední knihou je *Purkyně's Vision. The Dawning of Neuroscience* (s N. J. Wadem a J. Hoskovcem). London 2001.

Sborníky:

Personal factors and fatigue, Industrial Hygiene and Toxicology I, (ed. F. A. Patty). New York 1948.

The measurement of body composition, M. F. Ashley Montanu: *A Handbook of Anthropology*. Springfield 1960.

Body Measurement and Human Nutrition. Detroit 1956.

Psychology in the USSR: A Historical Perspective. White Plains 1972.

Historiography of Modern Psychology (s L. J. Pongratzem). Toronto 1980.

G. T. Fechner and Psychology. Proceedings of an International Symposium (s H. Gundlachem). Passau 1987.

Časopisy:

Antropologie a raná psychologie práce (psycho-technika) v Praze (s J. Hoskovcem a M. Prokopcem). *Psychologie v ekonomické praxi* 1986.

Purkyňovy rukopisy o psychologii (s J. Hoskovcem). *Československá psychologie* 1987.

Kromě toho Josef Brožek napsal desítky recenzí psychologických prací – v posledním desetiletí stále častěji pro české časopisy. Na vědeckých shromážděních se uplatňoval jako vynikající moderátor a mohl se opírat nejen o přesvědčivou dikci, ale také o znalost několika jazyků. Během 2. světové války uveřejnil řadu článků v americkém tisku o Masarykových ide-

álech demokracie, o vývoji české vzdělanosti v Evropě, o slovanské kultuře na amerických univerzitách, úvahu o možnosti ruštiny jako světovém jazyku vědy a mnoho dalších. Již tehdy podporoval výměnu slovanských profesorů a studentů s Amerikou.

Řadu let byl členem vědecké rady časopisu *Teorie a Modelli. Rivista di storia e metodologia della psicologia* (Bologna), který v roce 1999 vydal na Brožkovu počest slavnostní sborník s jeho úvodním článkem *Itinera et opera italica* s obsáhlou bibliografií, zahrnující také jeho dvě knižní publikace a šest článků v italštině.

V zahraničí je Josef Brožek bezpochyby nejznámějším českým psychologem. Jeho životní styl se vyznačoval americkou produktivností ve spojení se slovanskou duší. Rozsahem své odbornosti a šíří kulturních zájmů a aktivit naplňuje epiteton ornans „*osobnost renesančního člověka*“. K tomu heslovitě: vynikající vědecká erudice, celoživotní badatelská činnost ve dvou disciplínách, v psychologii a antropologii; vynikající editor a moderátor, opírající svou vědeckou a publicistickou činnost o znalosti slovanských i západních jazyků; znalec slovanské literatury s vřelým vztahem k slovanské hudbě. Od mládí mu byla hudba nezbytnou průvodkyní; hrál postupně na různé nástroje, ve stáří zůstal věrný violoncellu. Sbíral soustavně české a slovenské lidové písně, velmi blízká mu byla Janáčkova hudba. Dobré rodinné zázemí zajišťovala Josefu Brožkovi jeho manželka Eunice, která ho také doprovázela na cestách a pobytech v zahraničí a postupně se stále více podílela na jeho agendě.

Po celá léta totalitního režimu zprostředkovával našim autorům a knihovnám zdroje odborné literatury a studijní pobyty. Zajišťoval recenze knih českých a ruských autorů v *Contemporary Psychology*. Nakonec charakteristická perlička: po celá desetiletí rozsáhlé publikační činnosti si vždy pohlídal, aby mu v tisku neubrali háček v jeho příjmení.

Zrcadlem životní moudrosti profesora Brožka je jeho poslední překlad (se Simonou Hoskovcovou): Rabíndranáth Thákur: *Světlušky*. (Praha: Stratos, 1995, 2. české vyd. Tmava: Liama, 1998).

J. Švancara

ZA PROFESOREM LIBOREM MÍČKEM

Česká psychologie se rozloučila na konci letošního dubna s významným představitelem pedagogické psychologie profesorem PhDr. Liborem Míčkem, CSc. Odešel po těžké nemoci ve věku 73 let.

Narodil se 29. 3. 1931 na Těšínsku v Bystřici nad Olší. Vyrůstal spolu se svými dvěma sourozenci v rodině lékaře, který byl koncem války v roce 1945 zavražděn gestapem. Po maturitě studoval psychologii, filozofii a dějepis na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, kde v roce 1950 promoval.

Působil jako psycholog v brněnské pobočce Výzkumného ústavu pedagogického, poté čtyři roky vedl Psychologický ústav na Pedagogickém institutu v Olomouci. Svoji celoživotní profesionální dráhu spojil s katedrou psychologie (později přejmenovanou na Psychologický ústav) Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Nastoupil v roce 1964 jako odborný asistent; jeho další vědeckopedagogický postup byl utlumen, stejně jako u mnoha jiných nestraníků a u lidí režimu nepohodlných. Dosažení docentské hodnosti mu bylo umožněno až koncem osmdesátých let. Až politické změny v roce 1989 umožnily jeho jmenování profesorem pedagogické psychologie v roce 1991.

Svoji pozornost dělil mezi univerzitní přednášky a osvětovou činnost v mnoha organizacích. Hrál významnou roli při vzniku Slezské univerzity v Opavě. Byl jmenován prorektorem brněnské Masarykovy univerzity, pověřen zabezpečením vzniku nové univerzity a v prvním roce její existence řídil její chod. Jako jednomu z prvních zasloužilých profesorů mu byl udělen čestný titul „emeritní profesor“.

Koncem roku 1989 byl zvolen vedoucím rehabilitační komise Občanského fóra psychologů Jihomoravského kraje a členem rehabilitační komise brněnské Filozofické fakulty.

Celý svůj odborný život zasvětil profesor Libor Míček výzkumu a výuce pedagogické psychologie i osvětové činnosti. K jeho vedoucím tématům patřila duševní hygiena, duševní zdraví v nejširším slova smyslu. Nezůstával však jen na poli teorie. Zasloužil se o rozšíření témat duševní hygieny v nejširších vrstvách obyvatelstva. Zakládal kurzy jógových cvičení, relaxace ve všech jejích formách, vedl i kurzy regenerace sil vedoucích pracovníků a učitelů. Přednášel i sociální psychologii.

Zúčastnil se řady odborných seminářů a konferencí, kde přednesl mnoho cenných příspěvků. Patřil k často citovaným autorům nejen v odborných kruzích, ale získal si i značné renomé v mnoha organizacích a sdruženích, zabývajících se pedagogickými a psychologickými problémy, zdravým životem, relaxací. Je autorem mnoha prací z této oblasti. Napsal řadu skript, odborných i popularizačních článků. Jeho monografie neztrácejí svoji platnost ani po letech, ať je to jeho první kniha *Nervózní děti a mládež ve škole*, nebo vícekrát vydaná *Duševní hygiena a Sebevýchova a duševní zdraví*.

Kolegové, studenti i širší veřejnost jej znali jako zásadového a čestného člověka s pevnou hodnotovou strukturou, který nikdy nepodleh tlakům doby. Profesor Libor Míček byl zosobněním dodržování pevné životní linie, života v pravdě a pečlivého dodržování morálních zásad i životního stylu. Jeho práce představuje předobraz vědecké disciplíny rozvíjející se v posledních letech, a to psychologie zdraví. Česká psychologie v něm ztrácí svého významného představitele.

M. Svoboda

VZPOMÍNKA NA PROFESORA LIBORA MÍČKA

Dne 26. dubna 2004 zemřel ve věku 73 let profesor PhDr. Libor Míček, CSc., kolega, přítel, psycholog, průkopník a představitel oboru duševní hygiena, duševní zdraví mládeže a dospělých.

Poznával jsem ho při osobních setkáních na seminářích pořádaných Českomoravskou psychologickou společností v různých místech naší republiky, při jednáních na Výboru sekce Psychologie zdraví i na každoročních mezinárodních konferencích této sekce ve Vernířovicích u Šumperka.

Když v akademickém roce 1990 – 1991 vykonával funkci prorektora Masarykovy univerzity pro záležitosti nově vznikající Slezské univerzity v Opavě, přizval mě i s jinými psychology, abychom zahájili přípravu tehdy ojedinělého studijního oboru u nás „Ekologická psychologie“. Bohužel, po personálních změnách a odchodu profesora Míčka nebyl tento obor realizován.

Profesoru Míčkovi jsem vděčný nejen za cenné rady při přípravě mé habilitační práce v letech 1995 – 1999 na téma *Psychologie zdraví*.

My všichni, kdo jsme s ním spolupracovali, jsme ho znali jako vážného, hlubokého, klidného člověka, ale i jako odvážného humanistu. Jeho hlas pro humanismus, pro morální dimenze lidské osobnosti a jeho smysl pro hlubší podtext lidského života zněl i v dobách, kdy to zdaleka nebylo tak samozřejmé jako dnes. To, co profesor Libor Míček vykonal, je velkým a cenným vkladem do naší soudobé lidské i psychologické orientace.

B. Koukola